

MODALITĂȚI DE REALIZARE A DEPOZITELOR LA COMPLEXUL MUZEAL GOLEȘTI

de VALERIU ALEXIU
și ELENA LUCA

Îmbogățirea continuă a colecțiilor muzeului cu noi mărturii despre istoria și etnografia poporului nostru și păstrarea în cele mai bune condiții a acestora este una din sarcinile noastre principale.

Odată cu creșterea patrimoniului este imperios necesară acordarea unei atenții sporite păstrării și evidenței obiectelor aflate în colecții, evidență prin care se urmărește, pe de o parte, asigurarea păstrării patrimoniului cultural național, iar pe de altă parte, sublinierea valorii și importanței obiectelor ca documente autentice de istorie, artă, etnografie etc.

Este știut faptul că cerințele de conservare a unui obiect necesită menținerea unui climat optim, a unei expuneri, depozitări și manipulări corespunzătoare. Depozitarea colecțiilor muzeale, a bunurilor cultural-artistice trebuie făcută în spații corespunzătoare.

În rezolvarea acestor probleme am fost ajutați de faptul că, primind fondurile necesare, în urmă cu câțiva ani, la Complexul muzeal Golești s-a executat lucrarea de investiții "Depozite, laboratoare și ateliere de restaurare", colectivul de muzengrafi colaborând încă de la început cu colectivul de arhitecți și ingineri care au proiectat și realizat această construcție.

Clădirea se integrează armonic cu gospodăriile Muzeului pomiculturii și viticulturii din România, în cadrul căruia este amplasată, răspunzând atât cerințelor estetice, etnografice, cât și celor funcționale. Latura frontală este construită în două nivele, în spatele cărora se ridică cele două depozite principale: cel al obiectelor din lemn și metal și cel al obiectelor textile. Pe părțile laterale și în spate clădirea prezintă un singur nivel. Aici sînt amplasate atelierele și laboratoarele de conservare-restaurare. Cele două depozite sînt situate central, în jurul lor fiind un culoar de acces, culoar prin care se poate comunica cu atelierele, laboratoarele și celelalte săli cu diferite funcționalități, toate dispuse spre exterior. Acest sistem tip "termos" a fost prevăzut în vederea diminuării la maxim a influențelor mediului extern în spațiile de depozitare.

Suprafața de depozitare totală este de 311,5 m², cu un volum de 1869 m³.

Clădirea fiind nouă, spațiul este salubru, stabil din punct de vedere al microclimatului. Zidurile sînt din cărămidă, umiditatea relativă nu are fluctuații mari, temperatura este constantă. Ferestrele,

dispuse sub plafon, au fost acoperite cu draperii de culoare închisă. Încăperile sînt de mari dimensiuni, cu pereții vopsiți în alb, pardosea de parchet, ceea ce permite o bună întreținere a curățeniei.

Spațiul destul de restrîns pentru depozitare a impus folosirea lui judicioasă pe verticală. Pentru proiectarea unui mobilier corespunzător acestor depozite s-a luat contact cu specialiști din alte muzee, în special Muzeul Național de Istorie al R.S. României, Muzeul Satului, Muzeul de Artă, în vederea găsirii unor soluții eficiente de proiectare a acestui mobilier. S-au făcut demersuri la serviciul de proiectare al Combinatului de industrializare a lemnului - Pitești, în vederea proiectării și realizării lui. În urma încheierii devizului estimativ a reieșit că proiectarea mobilierului s-ar ridica la valoarea de 38.000 lei, iar confecționarea propriu-zisă în jur de 800.000 lei.

Nedispunînd de fondurile necesare continuării acestei acțiuni în colaborare cu C.P.L. Pitești, s-a recurs la confecționarea acestui mobilier cu forțe proprii.

În amplasarea și repartizarea depozitelor s-a ținut seama de natura materialelor din care sînt alcătuite obiectele, tipul morfologic și formatul (dimensiune tip).

În anul 1980 s-a reușit proiectarea și realizarea parțială a mobilierului în depozitul de lemn cu ajutorul oamenilor muncii din muzeu.

Au fost executate două tipuri de rafturi cu polițe rabatabile, în funcție de dimensiunile obiectelor, 24 de panouri pentru tablouri și icoane, alcătuite din rame de lemn înbrăcate în vatir, prevăzute în partea superioară cu rulmenți pentru glisarea pe șine din fier cornier "U", de asemenea un modul cu 49 de sertare cu 1, 2 sau 3 polițe interioare pentru obiectele mărunte.

Obiectele de mobilier de pe rafturi au fost, în majoritate, protejate cu huse din pînză de bumbac, iar panourile pentru tablouri acoperite cu foi de netex.

În anul următor s-a trecut la confecționarea mobilierului pentru obiectele textile. Aici problemele ridicate au fost multiple, avîndu-se în vedere modalitățile cu mult mai pretențioase de depozitare a acestor obiecte.

La acest depozit s-au realizat 3 moduli cu polițe, prevăzuți cu uși glisante, pentru catrințe, fote, șorțuri, bete, ștergare, batiste etc., de asemenea și doi moduli cu bare pentru umerase, în care se păstrează cămăși și il. Pe fiecare poliță sînt întinse perfect obiectele în poziție orizontală, suprapuse în număr mic, pentru a permite o identificare și o manevrare ușoară. Între obiecte s-a întins cîte o foaie de pînză netesută, netex, pentru izolare. Polițele se pot trage în afară, asigurînd accesibilitatea la obiecte.

Pentru păstrarea obiectelor cu prosime și lungime mare - covoare, chilimuri, scoarțe, carpete etc. - s-au prevăzut stativi înalți de 5m, în formă de capră, pe laturile exterioare ale caprelor fiind prevăzute cîrlige metalice. Acestea susțin miezurile de lemn, pe care

sînt rulate covoarele (captușite, în prealabil, cu pînză). Urmează ca în acest nn să se confecționeze pentru fiecare sul cîte o husă de protecție. Fiecare stativ are o poliță la baza sa, poliță ce servește la depozitarea cergilor sau a păturilor de lînă.

Avîndu-se în vedere densitatea mare a obiectelor pe polițe sau pe barele cu umerase, urmează ca în toamna anului 1982 să se mai monteze în spațiul din depozit rămas liber încă doi moduli.

Concomitent cu confecționarea mobilierului în acest depozit s-a trecut și la realizarea unui depozit de ceramică. Fondul de ceramică puțin diversificat, existența unei tipodimensionări a obiectelor, existența unor materiale rămase de la constituirea expoziției de istorie din cadrul muzeului (profil de aluminiu, foi de cristal etc.) au făcut ca realizarea acestui depozit să fie posibilă. Depozitul a fost amplasat într-o încăpere cu o suprafață de 72 m², situată în clădirile anexe ale conacului. Pardoseala din cărămidă a fost izolată cu o pardosea din PAL. Au fost proiectate rafturi cu polițe din cristal - unele drepte, altele înclinate. Polițele de cristal sînt prinse între canturile profilelor de aluminiu, cere, la rîndul lor, sînt prinse în șuruburi de picioarele de lemn ale rafturilor. Polița poate fi înălțată sau coborâtă la nivelul celor șapte șanțuri ale profilului sau odată cu profilul, prind prinderea șurubului în alt orificiu de pe piciorul de lemn.

Au fost confecționate patru rafturi cu cîte 8-10 rînduri de polițe, pe fiecare rînd avînd 5-11 polițe. Fiecare poliță este de 90/60 cm și are o poziție orizontală. Rafturile cu polițe înclinate sînt în număr de trei, avînd trei pînă la șase rînduri de polițe. Pe acestea au fost așezate grătare de lemn, în care sînt depozitate, în poziție verticală, farfurii, avîndu-se astfel o viziune perfectă asupra tuturor acestor obiecte pe întreaga poliță și, în același timp, o utilizare intensivă a spațiului.

Rafturile din depozitul de lemn au fost vopsite cu vopsea gri, la fel și modulul cu sertare. În depozitul de textile lemnul rafturilor și placajul ușilor au fost atinse cu flacăra de la o lampă cu benzină, obținîndu-se un frumos aspect de furnir.

Lemnul folosit la confecționarea mobilierului din toate cele trei depozite a fost, în prealabil, tratat cu PCFNa (sau Xilamon), evitîndu-se astfel un eventual atac biologic ulterior. Acest lemn a fost ales cu grijă, debitat și prelucrat în atelierelor muzeului. Tot din lemn, care de altfel este materialul primordial folosit la confecționarea mobilierului, au fost asamblate și scările de serviciu din depozite, cu ajutorul cărora se poate ajunga la polițele superioare din rafturi. Aceste scări au o latură dreaptă pentru fixarea pe modul și o latură înclinată cu trepte. În partea superioară scara este prevăzută cu o platformă pe care se pot așeza obiectele în timpul manevrării lor. Laturile părții înclinate au doi rulmenți cu ajutorul cărora scara poate fi mutată dintr-un loc în altul.

Fiecare depozit este codificat cu o cifră : 100, 101, 102. În cadrul depozitului fiecare modul, raft, panou, sertar sau poliță sînt la rîndul lor notate cu o literă sau cifră. Fiecare obiect din cele trei depozite are cîte o fișă primară (cartotecă), în care sînt trecute denumirea obiectului, numărul de inventar, codul de depozitare, proveniența și, începînd de puțină vreme, și o fotografie de recunoaștere. Toate aceste cartoteci vor fi folosite la identificarea într-un timp foarte scurt a obiectului căutat, ele fiind așezate în ordine numerică. De exemplu, obiectul "fotă de mireasă" cu numărul de inventar 11.345, avînd codul de depozitare 101 (B II 6), îl vom găsi în depozitul de textile (101), modulul B, rîndul al doilea (II), polița a șasea. De asemenea, tabloul cu numărul de inventar 5463, avînd codul de depozitare 100 (P 10 b), va fi găsit în depozitul de lemn (100), pe panoul 10, fața b. Urmează ca la toate cartotecile să fie colorat un colț pentru a marca cu o culoare distinctivă zona de proveniență. Această evidență este de mare importanță pentru menținerea ordinii în depozite, pentru înlesnirea mfnuirii materialului, pentru găsirea cu ușurință a unui anume obiect solicitat. Ea se impune mai ales în cazul unei circulații mari a obiectelor din colecție, provocată de organizarea expozițiilor.

Depozitarea, sub aspectul păstrării, ridică multiple probleme, dar impune în primul rînd respectarea principiilor de conservare și asigurarea condițiilor pentru aplicarea acestora. Microclimatul depozitelor este urmărit permanent cu ajutorul termohigrografelor și al termometrelor, ventilația se face cu ventilatoare puternice, amplasate cîte două în fiecare depozit, lumina naturală a fost înlocuită cu iluminatul artificial, difuz. Utilajul folosit în depozite, construit în linii simple din lemn sau metal, are scopul să contribuie la prezervarea și organizarea sistematică a obiectelor, ușurînd studiarea și întreținerea lor, pe cît posibil fără a fi mișcate din locul în care au fost așezate.

În concluzie, fără a pretinde că am inovat în domeniul depozitării obiectelor muzeale, socotim totuși că respectarea principiilor esențiale, și anume : asigurarea condițiilor de conservare, asigurarea unui cadru corespunzător de studiu în depozit și asigurarea securității obiectelor depozitate fac ca depozitele Complexului muzeal Golești să răspundă în mare măsură cerințelor actuale ale muzeografiei. În momentul de față se studiază noi posibilități de perfecționare a sistemelor de conservare și păstrare a obiectelor de îmbunătățire a formelor de evidență.

BIBLIOGRAFIE

1. Smărăndița Stanciu, Evidența științifică, organizarea colecției de port a Muzeului de artă populară al R. P. R., în "Revista muzeelor"

an. I, 1964, nr.4.

2. Tereza Mozes, Din experiența Muzeului județean Oradea. Sistemul de evidență științifică a secției de etnografie, în "Revista muzeelor", an.V, 1968, nr.3.

3. Maria Bădulescu, Principii de depozitare la Muzeul de artă al R.S.R., în "Revista muzeelor", an. III, 1966, nr.6.

4. Norme privind ocrotirea și conservarea bunurilor culturale-artistice, tehnice, științifice care fac parte din patrimoniul cultural-național mobil al R.S.R., C.C.E.S., București, 1980.

LES MODALITÉS DE REALISER DES DÉPÔTS AU COMPLEXE MUSÉAL DE GOLEȘTI

Résumé

L'exposé présente les détails pratiques concernant l'aménagement des dépôts muséals, pour une conservation optimale des objets de musée.